

Innhold

FORORD	9
I RØTTENE – FRA MIDDELALDEREN TIL 1850	11
1 Samfunnsutvikling og sosialisering	12
Fra føydalsamfunn til embetsmannsstat	12
Fra prestemakt til opplyst embetsmannsvelde	14
Sosialiseringen til voksenlivet	16
2 Katedral- og latinskolen	18
Latinsk veltalenhet eller nyttige kunnskaper?	21
3 Allmueskolen	24
Livet i allmueskolen	29
Overhøring og konfirmasjon	33
Opplysningsarbeid blant samer og kvener	35
4 Borgerskolen	38
5 Alle skal opplyses, men i sin stand	41
II ET MER ENHETLIG UTDANNINGSSYSTEM TAR FORM – 1850–1950	45
6 Hovedtrekk ved samfunnsutviklingen	47
Fra bondesamfunn til industrisamfunn	47

	Religiøse og nasjonale vekkelser	48
	Politiske maktforhold	50
	Skolepolitiske intensjoner	51
	«Undervisningen skal foregaa i det norske Sprog» ...	55
7	Standssamfunnets parallellskolesystem omstruktureres	58
8	Fra allmueskole til folkeskole	62
	Et folk, én skole	63
	Kirkelig eller borgerlig dannelse?	67
	Nye fag i 3/4 takt	69
	Fra puggeskole til arbeidsskole	71
	Skolehygiene og skolefrokost	75
	«Halvstuderte røvere» og andre skolemestere	77
	Å være elev i allmue- og folkeskolen	80
	Den ambivalente allmuen	84
9	Den høgre skolen tar form	88
	Fra latinskole til høgre allmennskole	88
	Klassisk dannelse eller realdannelse?	90
	Latinskolens samfunnsmessige funksjon	92
III	UTDANNINGSEKSPLOSJONEN – 1950–1970	95
10	Trekk ved samfunnsutviklingen	96
	Velstand og velferd gjennom styring og plan	99
	Skolens rolle i velstands- og velferdssamfunnet	101
11	Fra 7-årig folkeskole til 9-årig grunnskole	103
	Forsøk med 9-årig enhetsskole	104
	... men hva er en enhetsskole?	106
	Noen forsøks erfaringer	109
	Fra organisatorisk til pedagogisk differensiering	111
	«Gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn»	113
	Minstekrav og individualisert undervisning	115
	Livet i klasserommet	117
	Assimilering eller kulturpluralisme?	119
	Videregående skoler i støpeskjeen	122

IV	MASSEUTDANNING I ET FLERKULTURELT SAMFUNN – LIKHET ELLER NY ULIKHET? 1970–2007	125
12	Samfunn og utdanningspolitikk	129
	Barndom og oppvekst i et flerkulturelt samfunn	129
	Økonomiske ned- og oppgangstider, styringskrise og politisk ustabilitet	132
	Fra venstrevind til høyrebølge	134
	Humankapitalen: «vår viktigste ressurs»	137
	Utdanningspolitisk klimaskifte: fra enhet og likhet til mangfold og frihet	139
	Likhetsidealet i utdanningspolitikken	141
	Et forfeilet likhetsideal?	143
	Offentlig og/eller privat?	144
13	12-årig utdanning i et samordnet utdanningssystem	148
	Tilpasset opplæring i en desentralisert grunnskole	148
	Individualisert undervisning i sammenholdte klasser	150
	Trivsel og trygghet i sosialt fellesskap	152
	Mønsterplanenes reformpedagogiske profil	155
	Antiautoritære pedagogiske moteretninger	156
	Lære og liv i mønsterplanskolen	159
	Videregående opplæring for alle	162
	1970-årenes skole: et sted å være mer enn et sted å lære?	164
14	Et enhetlig, nasjonalt utdanningssystem – «fra vugge til disputas»	167
	Med stramme tøylar og stor fart	169
	Reform 97: 10-årig opplæring i sentralstyrt skole	171
	Læreplanverket for grunnskolen	173
	«Kulturarven» som redskap for dannelse og nasjonal identitet	174
	Oppdragelse til humanitet	177
	L93: en læreplan i den humanistiske dannelses-tradisjonen	179
	Kategorial dannelse som mål	181
	Reform 97: retorikk og realiteter	183
	Reform 94: en rettighetsreform, strukturreform og innholdsreform	186

Reform 94: bedre enn sitt rykte?	188
15 Individuell opplæring i målstyrt «kunnskapsbedrift»	191
Et systemskifte i skolen?	191
Lokal frihet – sentral kontroll	193
Tilpasset opplæring til nytteorienterte fagplaner	196
«Kunnskapsløftet» i videregående opplæring	199
LK06: en læreplan i strid med seg selv?	201
Kvalitet i skolen: fra prosess til resultat	204
16 Minoritetslevene i skolen	209
«Samisk skole eller norsk standard?»	210
Morsmål eller norsk for innvandrede minoritetslever?	213
Masseutdanning i det 21. århundret: ulikhetens reproduksjon?	216
 LITTERATUR	 223
 STIKKORDREGISTER	 231